

N:o 120.

Af herr **O. Erickson** i Bjersby, om förklaring af 51 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet eller ändrad lydelse af samma paragraf.

Enligt § 46 i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall, i fråga om allmän väg, årliga kostnaden för underhållet in natura den tid mark är bar uppskattas af särskild nämnd, och i § 51 samma lag stadgas, att nämnden efter fullgjordt uppdrag skall insända uppskattningsinstrumentet till Konungens befallningshafvande, som låter i länskungörelserna offentliggöra det samma. Den sålunda föreskrifna uppskattningen skulle första gången vara färdig före 1895 års ingång, då väglagen trädde i kraft, och med undantag för de trakter, der uppskof med lagens tillämpning blifvit meddeladt, torde uppskattningsinstrumenten i allmänhet hafva vid nämnda tidpunkt varit tryckta och intagna i de särskilda länens kungörelser.

Emellertid voro då ännu icke några vägkassor bildade, och Kongl. Maj:t, som höll före, att tryckningskostnaden borde gäldas af dessa kassor, föreslog i nådig proposition till 1894 års Riksdag, att Konungens befallningshafvande skulle få tills vidare af omhänderhafvande medel förskjuta ifrågakomna kostnad. Denna kongl. proposition, som tillstyrktes af statsutskottet, bifölls af Första Kammaren, men utskottets utlåtande återremitterades af Andra Kammaren; och af den diskussion, som föregick återremissen, framgår tydligt, att denna kammare hyste den åsigten, att ifrågavarande kostnad borde bestridas med statsmedel. Utskottet inkom derefter till Riksdagen med nytt, af båda kamrarne sedermera antaget förslag, enligt hvilket Riksdagen, som icke ansåg sig böra genom sitt beslut fastslå, att, på sätt Kongl. Maj:ts förslag innebar, berörda kostnad skulle slutligen gäldas af vederbörande väg-

kassa, utan ville lemna frågan öppen om hvem som i sjelfva verket slutligen borde vidkännas denna kostnad, på det sätt biföll kongl. propositionen, att kostnaden finge af Konungens befallningshafvande med omhänderhafvande medel förskjutas mot ersättning »af den, det vederbör».

Den i Riksdagens omförmälda beslut öppen lemnade frågan om hvem som är rätter betalningsskyldig löses icke på tydligt sätt i väglagen, ty denna säger härom ingenting. Nu plägar det vara fallet, att, då i lag och författning föreskrifves, att någonting ovilkorligen skall kungöras vare sig genom annons i tidningarna eller länskungörelserna, och meningen är, att kostnaden härför *icke* skall utgå af allmänna medel, detta uttryckligen säges i samma författning. Exempel härpå bland många andra lemna sparbankslagen, deri det heter, att under rättelse om stadfästelse af reglemente skall *på sparbankens bekostnad* intagas i länskungörelserna, samt skiftesstadgan, i hvars 136 § det talas om fall, der Konungens befallningshafvande skall utfärda kungörelse, och deri det tillika stadgas, att denna kungörelse skall intagas i länstrycket *på skifteslagets bekostnad*. Men om således redan indirekt den slutsatsen kan dragas ur väglagen, att väguppskattningsinstrumentens tryckningskostnad bör betalas på samma sätt som Konungens befallningshafvandes öfriga kungörelser, torde detta vara så mycket naturligare, som berörda instrument äro oundgängliga icke blott för de väghållningsskyldige, utan äfven för staten, hvars kontanta bidrag till vägunderhållet uträknas efter desamma.

Sedan frågan efter det sväfvande beslutet vid 1894 års riksdag tills vidare hållits öppen, har den under sistlidet år kommit i ett nytt skede, derigenom att Konungens befallningshafvande på kongl. statskontorets befallning anmodat vägstyrelserna att till landskontoren insända den förskjutna kostnaden. Många vägstyrelser hafva också i god tro betalt denna kostnad, men andra hafva vägrat att godkänna krafvet. Emot några bland de sistnämnda har Kongl. Maj:t och kronan nyligen i laga ordning inför vederbörlig domstol väckt talan om utbekommande af de ifrågavarande beloppen. Såsom rättsgrund för stämningsspåståendet lära kronans ombud i allmänhet hafva åberopat Kongl. Maj:ts nådiga cirkulär af den 30 november 1876. I detta cirkulär har nemligen Kongl. Maj:t förordnat, att tryckning af kungörelse eller meddelande, som afser landstings-, lands- eller stadskommuns eller menighetsstyrelses angelägenheter, skall bekostas af den, som föranledt införandet eller hvars angelägenhet kungörelsen eller meddelandet afser.

Hittills har dock detta stadgande faktiskt tillämpats endast på speciella fall, då någon af dessa korporationer i sitt särskilda intresse önskat en publikation intagen i länskungörelserna, och ingalunda utsträckt till alla de i författningarna påbudna kungörelser, som röra nyssnämnda korporationer. Exempelvis kan erinras, att ersättning hvarken plägar affordras landstinget för de kungörelser, hvilka enligt landstingsförfordningen skola utfärdas om val af landstingsmän, samt om fastställande af landstingets beslut m. m., eller vederbörande kommuner för de i kommunallagarne föreskrifna kungörelser angående val af ordförande i kommunalnämnd och fattigvårdsstyrelse. Hvad särskildt beträffar det nu ifrågavarande slaget af kungörelser, så torde de, då Konungens befallningshafvande enligt § 51 väglagen äro *ålagda* att utfärda desamma, rätteligen vara att hänföra till sådana, som Konungens befallningshafvande *i denna sin egenskap* skola utfärda. Och af det vid 1876 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet framgår, att Kongl. Maj:ts mening varit, att kostnaden för dessa sistnämnda kungörelsens tryckning skulle gäldas af statsmedel, hvilket ock torde hafva hittills öfverallt iakttagits.

Om domstolarne emellertid, vid det förhållandet att väglagen saknar positiv bestämmelse angående kostnadsfrågan, taga hänsyn endast till ordalydelsen i 1876 års cirkulär, kan det vara fara värdt, att de instämnda vägstyrelserna förpligtas att betala de fordrade beloppen. En dylik lagtolkning skulle dock, enligt hvad här visats, innebära en obillighet, och till förekommande deraf tillåter jag mig vördsamt föreslå,

antingen att Riksdagen, på det möjlighet måtte beredas de vägkassor, som redan betalt de infordrade beloppen, att restitutionsvis återbekomma desamma, ville, jemlikt 88 § i regeringsformen, för sin del öfver § 51 i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 besluta en förklaring, hvaraf framginge, att kostnaden för offentliggörande i länskungörelserna af vägnämndernas uppskattningsinstrument skall gäldas af statsmedel;

eller ock, derest Riksdagen anser sig icke kunna meddela en sådan lagtolkning, att Riksdagen för sin del beslutar, det omförmälda § 51 skall erhålla följande förändrade lydelse:

»Efter fullgjordt uppdrag insänder nämnden uppskattningsinstrumentet till Konugens befallningshaf-

vande, som låter i länskungörelserna på statsverkets bekostnad offentliggöra detsamma; egande den, som — — — uppläst (lika som förut).»

Stockholm den 29 januari 1897.

Oskar Erickson.

N:o 121.

Af herr **A. Andersson** i Olsbenning, *angående åsättande af tull å tack- och barlastjern samt skrot.*

Under förlidet års riksdag hemstälde dåvarande ledamoten af Andra Kammaren herr Wijkander uti sin motion n:o 164, att Riksdagen ville besluta tullfrihet för den i tulltaxan upptagna posten »*Tack- och barlastjern samt skrot*», som allt sedan år 1892 utan olägenhet för någon fått åtnjuta ett tullskydd af 80 öre per 100 kilogram. På lotten blef denna tullfrihet af bevillningsutskottet beslutad, hvaremot alla Första Kammarens utskottsledamöter reserverade sig. Då frågan förekom till behandling inom Riksdagen, beslöt Första Kammaren, utan votering, att bibehålla den förutvarande tullsatsen; detta oaktadt försök gjordes att ställa denna fråga i nära sammanhang med den beslutade revisionen af mellanrikslagen, som genom den ifrågavarande tullens afskaffande skulle i väsentlig grad tillfredsställa Norges önskningsar och således underlätta underhandlingarna för ernåendet af en tillfredsställande ny mellanrikslag; men huru denna eftergift från svensk sida misslyckades, hafva vi redan erfarit.

Andra Kammaren beslutade deremot tullfrihet, hvadan frågan slutligen afgjordes genom gemensam votering, och utföllo rösterna i Första Kammaren för tullens bibehållande med 108 ja och 40 nej och i Andra Kammaren med 75 ja mot 146 nej, hvadan Riksdagen beslutade i öfverensstämmelse med nej-propositionen. Alltså hade man lyckats att utan allt gagn åstadkomma en lucka i det protektionistiska systemet.